

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neretornate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează
însăscrte
se primesc la Administrațiunea
Braşov și la următoarele:
SIROURI de AMATORI:
In Viena la M. Duker Nacher,
Nux. Augensfeld & Emmerling,
Ber. Heinrich Schalek, A.
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golberger,
H. Sternberg, Tullu Le
epold (VII. Erzsebet-Kürt)
Prețel înscrierilor: o serie
gammond pe o coloană a bani
pentru o publicație. Publicării
mai dese după tarită și în vo-
lă. — ERCLAME pe pag. no.
B-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anul LXXII:
Pe un an 48 cor., pe 6 luni 32 cor.,
12 cor. pe săptămână sau 6 cor.
Pe un an 40 franci, pe 6 luni 28 franci,
12 franci pe săptămână sau 6 franci.
Pe un an 40 franci, pe 6 luni 28 franci,
12 franci pe săptămână sau 6 franci.
Pe un an 40 franci, pe 6 luni 28 franci,
12 franci pe săptămână sau 6 franci.
Se primumă la toate office
postale din țară și din
străinătate și la d-nii colecționi.
Abonamentul pentru Braşov:
Administrațiunea. Piaţa mare
bârgul Inului Nr. 90. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe 6 luni
15 cor., pe 3 luni 10 cor.
Cu două acasă: Pe un an 25
cor., pe 6 luni 18 cor., pe
3 luni 12 cor. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele,
cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 75.

Braşov, Luni-Marti 7 (20) Aprilie

1909.

La aniversarea regelui Carol.

Mâne Casa regală, Curtea și guvernul român împreună cu reprezentanții tuturor autorităților și cu întreaga capitală vor serba aniversarea de 70 de ani a regelui Carol, iar ecoul urărilor de bine și de fericire va străbate și se va repeți de mii de ori prin toată țara, aducând prinusul recunoștinței întregului popor bătrânului și gloriosului Domnitor al României independente. Serbarea se va petrece în liniște fără petreceri, ospete și spectacole sgomotoase și dacă ziua de mâne va avea totuși pentru capitală și un timbru de-o importanță internațională, aceasta se va datorii numai vizitei, ce o va face principele moștenitor al Germaniei, care ca reprezentant al tatălui său, împăratului Wilhelm II, va sosi mâne în capitala română, spre a felicita pe regele Carol de ziua nașterii sale.

Este acesta primul semn vădit de deosebită bunăvoință, ce-o manifestă Domnitorul putericei împărății pentru Regele României, odraslă din aceeași glorioasă familie de Hohenzollern, care a întemeiat și stăpânește Germania de astăzi.

Patruzeci de ani au trecut, de când a fost ales Domn al României Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen. În tot timpul acesta îndelungat, plin de sbuciumări interioare și mai multe încă exterioare, nu s'a dat nici un prilej, sau de s'a dat, nu a fost folosit din partea Curții imperiale și regale germane pentru a întoarce regelui Carol vizitele, ce le-a făcut la Berlin. Cu toate legăturile, destul de accentuate între București și Berlin, dictate de marile interese ale triplei alianțe și ale politicei economice germane, a domnit între cele două Curți, pe lângă toate excelențele raporturi, mult timp oarecare răceală.

Au venit adeveseori la București și la Sinaia prinții germani din familia domnitorului și familiile înrudite. În anii din urmă și în deosebi după vizita ce a făcut-o Monarchul nostru Regelui Carol la București, se vorbea, că va veni și Suveranul german, care așa de mult călătorește pretutindeni. Nu s'a realizat însă speranța, până astăzi, când împăratul Wilhelm trimite la Curtea consăngeanului său de lângă Dâmbovița pe cel mai firesc, autorizat și legitim reprezentant al său, pe principele Frideric moștenitorul tronului german.

Această înaltă vizită va da o strălucire deosebită aniversării de mâne, contribuind a înalta prestigiul României, a căreia dinastie se bucură de atâta atențiune din partea putericei împărății germane.

Ne despart numai doi ani de memorabilul jubileu de patruzeci de ani de domnie a regelui Carol și este încă viată în memoria tuturor Românilor reamintirea virtuților și a faptelor mărețe și glorioase, ce le-a săvârșit în decursul lungei sale domniri Carol I, spre binele și fericirea țării. Nu vom mai reveni deci azi în special asupra lor, ci, felicitând din tot

sufletul pe cel, ce a fost și este pe tronul României independente podoba țării și nădejdea ei într'un viitor bun destin, că a ajuns la etatea frumoasă a patriarhului, îi dorim ca Dumnezeuul țării și al popoarelor, să-i dăruiască sănătate și îndelungă viață, — căci niciodată țara n'a avut mai mare lipsă de conducerea înțeleaptă a Regelui său mult iubit, de a căruia nume și fapte este legată cea mai strălucită epocă a istoriei sale.

Recunoștința Monarchului față cu toate persoanele militare, cari în timpul dela 1 Octomvrie 1908 până la 30 Aprilie 1909 au stat în serviciu activ în Bosnia, Herțegovina și Dalmația, sau la marină, la flota dinăreană ori în golful dela Catar, s'a manifestat ori în prințesele de serviciu, ce l'au făcut între aceste două termine, li-se va socoti în doile la măsurarea pensiunii lor (de invalizi). Apoi Majestatea Sa a conferit tuturor acestora crucea jubilară militară de cumva n'au primit-o la 2 Decemvrie 1908.

Ovațiunea Vienezilor. Astăzi înainte de amiază cetățenii Vienei vor face la Schönbrunn o mare ovațiune împăratului, mulțămindu-i pentru susținerea păcii. Ovațiunea aceasta va fi o manifestare grandioasă, care va dovedi, că locuitorii vechii capitale voesc să aibă rolul de frunte în viitor, părăsind proverbiala lor nepăsare față cu mersul politice în monarchie. Kossuth și colegii săi din guvernul ungar vor fi azi încă în Viena și se vor putea convinge în persoană de puterea crescândă împărătească.

Cestiunea băncii. Astăzi se încep în Viena tratările cu privire la cestiunea băncii. Din partea ungară iau parte miniștrii Wekerle, Kossuth, Apponyi și secretarul de stat Szterenyi. Probabil Mercuri vor fi primiți în audiență miniștrii Kossuth și Apponyi, iar Joi se vor întoarce la Budapesta.

Convenția cu România.

«Budapesta Hirlap» publică următoarele privitor la tratatul comercial dintre România și Austro-Ungaria.

«Tratatul comercial cu România va schimba mult politica noastră economică în Balcani. În ce privește schimbul de mărfuri n'am avut până acum cu România un tarif special. Erau mai multe niște concesii, conform cărora mărfurile venite din Austro-Ungaria erau supuse unei taxe vamale identice cu ale mărfurilor provenite din alte state. Prin noul tratat comercial se stabilește tariful vamal și pentru mărfurile noastre. Acest tarif conține unele dispoziții favorabile față de industria austro-ungară, și cu deosebire este favorizată mica industrie din Transilvania.

În noul tratat se stabilește posibilitatea trecerii vitelor dintr'un stat în altul. În ce privește serviciul veterinar, tocmai în vederea acestor dispoziții, România a luat cele mai severe măsuri. La stabilirea dispozițiilor privitoare la importul de vite, s'au luat în considerare pe cât a fost posibil și dorințele crescătorilor de vite din Ungaria. După noul tratat importul vitelor din România a fost oprit. România va putea expedia însă în Ungaria 35 mii de vite mari și 70 mii de porci tăiați. Afară de acestea se permite importul unei anumite cantități de carne de oaie din România.

După ce acest tratat va fi semnat la București, după vacanța Paștilor, atât guvernul din Viena, cât și cel din Budapesta vor prezenta respectivul proiect de lege, cari mai au și alte terene de lucrare, fo-

După toate probabilitățile, parlamentul din Viena va primi acest tratat fără multă discuție.

În ce privește primirea de acest tratat va întâmpina-o în parlamentul maghiar, nu putem ști nimic. Nu este sigur dacă parlamentul care se va întruni în curând, va putea găsi formulele potrivite pentru discuția relativă la acest tratat. În cercurile oficiale ungurești se crede însă, că în două-trei zile se va pronunța în mod favorabil și parlamentul ungar pentru acest tratat atât de însemnat pentru economia noastră.

Sinodul arhiepiscopozan.

(Raport special.)

Sibiu, 6/18 Aprilie 1909.

Deschiderea sinodului a premers oficierea Sfintei Liturghii și a serviciului chezmării sfânt în biserica catedrală prin Excelența Sa arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, asistat de arhimandritul Dr. Ilarion Pușcaru, protosincelii Dr. Eusebiu Roșca, Dr. Miron Cristea, protopresbiterul Dr. Ioan Stroia și diaconii Dr. Vasile Stan și Eugen Muntean, carele în decursul sfintei liturghii a fost hirotonit pentru presbiteriu pentru vacanta parohie Verd din tractatul Agnatei, iar răspunsurile liturgice au fost cântate de corul mixt sub conducerea profesorului Timoteiu Popovici.

După terminarea serviciului divin, făcându-se o pauză de ¼ de oră, deputații s'au întrunit de nou în sf. Catedrală, unde învitat fiind printr'o deputație compusă de domnii Galacteon Șagău, Iosif Popescu și Nicolae Bogdan, în scurt timp a sosit și I. P. S. Sa Mitropolitul — primit fiind cu călduroase aclamațiuni din partea deputaților.

Ocupând locul prezidial I. P. S. Sa cu voce clară și sonoră deschide sinodul prin următoarea vorbire:

Christos a învial!
Domnilor deputați!

Mă bucur foarte domnilor că după un an de multe cercări grele și pentru biserica noastră, am fericirea a vă vedea și în acest period sinodal, aproape pe toți cei vechi, întruniți în sinod arhiepiscopozan, la consultarea celor necesare pentru biserica noastră națională, și salutându-vă cordial, rog și din acest loc: Ceriul să trimită asupra noastră Duhul înțelepciunii și al înțelegerii.

Precum se știe d-lor, după multele timpuri grele, câte au trecut și preste fericirilor noastre străbuni, singura noastră moștenire părintească ce ni-au putut-o lăsa, este biserica noastră națională, cu sublima ei misiune religioasă și culturală. Ea ne este d-lor acel tezaur scump și neprețuit, care pe lângă toate cercările grele, cărora și însași a fost espusă în cursul trecutului, cu puterea ei magică ne-a păstrat tot ce avem mai scump, legea, limba și datinile străbune, și prin aceasta flința tuturor celor ce am ținut la ea cu tărie. De același tot ce o sprijinesc și lucră la întărirea ei, lucră totdeauna și la întărirea noastră, la binele și fericirea tuturor fiilor.

Intr'e cei mai întâi chemați la asemenea lucrare măreț și folositoare, sunteți și D-Voastră d-lor deputați, pe cari clerul și poporul v'a dintin cu încrederea de a vă alege în acest Sinod, pentru împreună lucrare, la întărirea și sprijinirea acelei scumpe moșteniri părintești, pentru ca să și poată implini tot ce mai mult succes sublima ei misiune culturală. Sunt prea convins d-lor, că D-Voastră a-ți primit cu bucurie, onorifica încredințare ce vi s'a dat, dar și cu firma hotărâre de a stăruî din toate puterile la împlinirea chemării ce aveți. Sunt prea convins d-lor, că dacă celelalte confesuni din patrie, cari mai au și alte terene de lucrare, fo-

loșesc cu atâta însuflețire și terenul lor bisericesc, la înaintarea lor; atunci cu atât mai mult v'om folosi și noi terenul de lucrare ce ni-l oferă biserica noastră, fiind avizați mai numai la acela.

Pentru ca lucrările D-Voastră să fie cât mai rodnice și edificatoare, va fi bine d-lor, mai înainte de toate, să vă informați deapropoie despre mersul tuturor afacerilor noastre bisericești, școlare și episcopozane, aparținătoare competenței sinodale; despre pedecile ce cumva ar fi stat, ori ar sta în calea mersului regulat; apoi a căuta și indica și cărările și mijloacele, la un mers tot mai bun și mai regulat. Din rapoartele konzistoriale Ve-ți afla d-lor mersul de până acum; Ve-ți afla și stăruințele Konzistoriului pentru susținerea școalelor confesionale; Ve-ți afla însă și aceia, că pe lângă toate silințele noastre, multe dintre parohiile noastre mai mici și mai sărace, din lipsa mijloacelor sunt avizate la ajutorul de stat, pentru a-și susține școalele confesionale, iar altele avizate la ajutoare din modestele noastre fonduri arhiepiscopozane pentru a satisface cerințelor legii.

De asemenea Ve-ți afla d-lor, că în urma concluzului sinodal Nr. 129, din anul trecut, apelând eu la sprijinul clerului și poporului nostru arhiepiscopozan, pentru înființarea unui fond cultural, deși într'un an puțin roditoriu, totuși până acuma s'au colectat aproape cincizeci de mii coroane, nefiind încă colecta închisă am speranță de un rezultat și mai bogat, — mai ales dacă se vor însuleți la jertfe și acei intelectuali ai noștri acum în rezervă, — cu orfertele lor.

Ori cât de înbucătoriu ni s'ar părca rezultatul de până acum, este totuși, mai modest decât să poată acoperi multele trebuințe, mai ales după ce o parte a acelei colecte, se solvește în curs de 2—3 ani.

În fața acestor și altor asemenea progrese îmbucătoare, nu pot tănuî și unele simptome îngrijitoare ce tind a paraliza progresele de până acum. Acele simptome îngrijitoare sunt d-lor, indiferențismul și slăbirea simțului religios și la o parte a poporului nostru și mai ales la unii și dintre intelectualii noștri. Simptomele ce s'a manifestă în neregulata cercetare a bisericei și întrelăsarea împărțării de darurile ei. Astfel, că biserica noastră de acum, pare că n'ar mai fi scumpa noastră moștenire părintească de odinioară, când preoții fără altă învațatură dar cu multă slavie și vocațiune atrăgau la serviciile divine pe popor și intelectuali deopotrivă, când intelectualii și poporul, cercetau mai regulat biserica, simțindu-se bine și cu drag împreună, cultivând cu multă îngrijire dragostea frățească.

Astăzi mai ales o parte a intelectualilor noștri cercetează mai rar biserica, ceea ce servește de exemplu rău și poporului. Astăzi pare a să fi uitat, că numai biserica ne-a conservat ceea ce avem mai scump și prin aceasta și pe noi toți cei ce am ținut cu tărie la ea, nu însă pe cei ce s'au înstrăinat de ea. Deci dacă nu am ținea și în viitor, cu toată tăria convingerii la ea, precum au ținut și fericirilor noștri părinți, — las să judecați și D-Voastră, — fi va ea și pentru noi, acel adăpost puternic, contra furtunoaselor valuri ale vieții, care fu și pentru fericirilor noștri părinți? — Las să judecați și D-Voastră putea-vom și noi zice, că o lăsam și urmașilor noștri de asemenea adăpost puternic de conservare?

Din aceste Ve-ți binevoi a înțelege d-lor, că și noi numai așa vom avea ajutorul preabunului Dumnezeu și vom înainta în cele bune și folositoare, și numai așa ne vom conserva, dacă după exemplul fericirilor noștri părinți, vom cerceta mai regulat biserica și vom ținea cu tărie la ea. și dacă o vom apăra de ori ce influență dăunoasă, că și noi numai așa ne vom lumina și cultiva ca și ceilalți patrioți ai

noștri și numai așa vom ajunge la o poziție mai onorifică în societate, dacă vom sprijini și noi biserica noastră, întru împlinirea sublimei sale misiuni culturale, precum sprijinesc și ceilalți compatrioți biserica lor.

In convingerea că aceste cuvinte părintești, vor afla răsunet și în inimile D-Voastre: declar sesiunea Sinodului nostru arhidiecezan ordinar, pentru anul 1909 de deschisă!

După aceea I. P. S. Sa până la constituirea definitivă a biroului numește notari ai sinodului pe deputații Matei Voianu și Vasile Duma din cler, iar dintre mireni pe deputații Dr. George Proca, Octavian Goga, Nicolae Sulică și Lazar Tritean. Urmează apoi apelul nominal și prezentarea credențialelor. Se constată, că sunt prezenți 40 deputați și deci sinodul se declară capabil de a lua concluzii valide.

Prezidiul prezintă raportul conștientului plenar despre alegerea deputaților sinodali împreună cu actele aparținătoare. Se aleg comisiile de verificare în modul următor: Comisia I, compusă din deputații cercurilor 1-5 va avea să verifice mandatele deputaților din cercurile 6-10; comisia II verifică mandatele din cercurile 11-15; comisia III verifică mandatele din cercurile 16-20 și comisia IV verifică mandatele din cercurile 1-5. Prin acestea fiind exhaiată ordinea de zi, prezidiul încheie ședința, anunțându-se a doua ședință pe luni la 11 oare a. m., care se va ține de jure în sala cea mare a muzeului Asociației fiind la ordinea zilei verificarea mandatelor. — După ședința deputații sinodali s-au prezentat corporativ la Excelența Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu și i-au urât încă mulți ani de activitate rodnică. I. P. S. Sa, deși părea obosit de lungul serviciu, a răspuns prin o cuvântare mai lungă, dând înțelepte sfaturi deputaților și îndemnându-i la muncă și activitate pe terenele, care le stau deschise. Deputații au salutat apoi pe vicarul Dr. Ilarion Pușcariu, care le-a mulțumit.

Raportorul.

Situațiunea în Constantinopol e azi mai favorabilă comitetului junilor turci. Dispoziția populațiunii s'a schimbat. Ea începe să vadă iarăși în comitetul junilor turci pe liberatorul din anarhia soldățească. Multe familii se refugiază din capitală. Soția ambasadorului austro-ungar, marchiza Pallavicini a fost asemenea pregătită de plecare. În ultimul moment însă s'a hotărât să rămână zicând: »Nu voi părăsi pe bărbatul meu când e în pericol!

Comitetul junilor turci, care dispune cum se zice, de mulți bani (80 mii lire de aur), este iarăși plin de speranță, că va învinge și e decis de a nu mai face greșelile din trecut și de a nimici fără cruțare pe toți adversarii săi spânzurându-i de pomii dinaintea parlamentului. În corpul de armată dela *Adrianopol*, care e comandat de Nazim pașa și e bine disciplinat, cumpăna se apleacă în favorul comitetului junilor turci.

Consecințele revoluțiunii militare turcești. Un bun cunosător al împrejurărilor din Turcia, întrebând fiind de un corespondent al ziarului »N. Fr. Presse« asupra urmărilor ce le va avea revolta militară în contra junilor turci, a răspuns că nu e necesar ca contra-revoluțiunea recentă să tragă după sine suspendarea constituțiunii. Mohamedani au în parlament majoritatea și pentru moment nu vede motivul, pentru care Turcii însăși ar zdrobi o instituțiune ce îi apără în contra arbitrarului Sultanului. Acesta, dacă va fi cuminte, va lăsa de bunăvoie în pace parlamentul. Va rămânea deci parlamentar, deși nu întocmai precum ar fi dorit tinării turci, cari azi se pot considera ca dispăruți (?) de pe scena politică.

Corpul de expediție al Junilor turci. Nu e de glumă. Comitetul junilor turci s'a recules iarăși la *Salonic* și e firm hotărât să plece cu oastea în contra Constantinopolului, și să răstoarne, pe cei ce în urma revoltei din săptămâna trecută, s'au făcut stăpâni pe capitală. Iată ce se anunță din *Salonic*:

»In cercurile conducătoare ale comitetului junilor turci s'a luat hotărârea de a începe marșul spre Constantinopol cu 16 batalioane. Batalioanele vor fi fiecare de câte 800 de oameni. Grosul lor e luat dintre trupele dela *Salonic*; mai departe sunt patru batalioane de la *Veskub*, cari au fost designate pentru această expediție. La participarea trupelor din *Adrianopol* a renunțat comitetul junilor turci având în vedere, că aceste trupe trebuie să asis-

gure teritoriul de la graniță din spre *Bulgaria*. La trupele regulate se vor alătura și *voluntarii*, cari s'au oferit în mare număr, mai cu samă din orașele *Albaniei de sud*.

Revoluția în Turcia.

E foarte greu a-ți face o icoană clară asupra mersului evenimentelor în Turcia. Știrile răspândite în străinătate par în multe privințe esagerate și se contrazic. Abia peste câteva zile se va putea cunoaște, credem, adevărata situație creată de revoluțiunea militară din *Stambul*.

Lăsăm să urmeze următoarele știri mai nouă:

Constantinopol, 18 Aprilie. Se confirmă știrea că trupele trimise de guvern contra tinerilor turci au declarat, că nu vor trage în frații lor și mai bine se înapoiază la *Constantinopol*.

Proclamația ulemacilor. Asociațiunea ulemalelor (studenții în teologie) publică o proclamațiune somând pe soldați a se supune ofițerilor lor. Intraoada proclamațiune, ei declară că constituțiunea și parlamentul trebuie menținute, aceasta fiind în conformitate cu *Islamul*; este datorია tuturor de a apăra constituțiunea. Ordinele Sultanului, care ar fi în contradicție cu legea *Șariat*, însă, nu se vor asculta. Ulemalele, softalele și populațiunea cunoscând pericolul absolutismului, își vor jertfi viața în cazul când s'ar încerca a se înlătura constituția.

Ciocnire între trupele Sultanului și ale junilor turci. — *Constantinopol*, 18 Aprilie. Sâmbătă după amiază trupele Sultanului s'au ciocnit la *Hadenkoi* și *Ciataldsu* cu trupele tinerilor turci. Trupele respinse compuse din 2 batalioane infanterie și câteva baterii s'au înapoiat și s'au oprit înaintea parlamentului. La apariția trupelor înaintea parlamentului președintele a suspendat ședința și toți deputații au alergat la ferestri. Batalioanele formând un careu înaintea parlamentului, majorul, care le comanda, s'a adresat lui *Nahir-pașa*, președintele provizoriu al Camerei, cerându-i instrucțiuni. *Nahir-pașa* răspunzând, a spus că în baza hotărârii luate de cameră, se va trimite o delegație de deputați cu un tren special la *Ciataldsu*, spre a calma trupele tinerilor turci. Trupele fiind satisfăcute de răspunsul primit, au plecat spre palatul *Idiz* și au făcut ovații Sultanului.

Salonic, 18 Aprilie. Intr'o întrunire a căpeteniilor junilor turci cu șefii greci, bulgari și sârbi, junii turci au promis, că dacă *naționalitățile* îi vor sprijini, ca să răstoarne reacțiunea ce a pus mâna pe stăpânire, ei se obligă, ca primul lor act să fie acordarea unei autonomii naționale în *Macedonia*, *Serbia-veche* și *vilaetul Adrianopolului*. S'au aliat cu junii Turci peste 10.000 de Greci, Bulgari și Sârbi.

Sofia, 18 Aprilie. Cercurile politice de aici sunt foarte îngrijate de desfășurarea evenimentelor din Turcia. Cu toate demințirile, ministerul de războiu a mobilizat mai multe corpuri de trupe. Rechemarea concentrațiilor pentru sărbătorile de Paști, a născut o mare agitațiune în populație. Toți se așteaptă la evenimentele grave. Știrea despre trimiterea unui ultimatum Turciei se desminte.

Adunarea comitetului fondurilor Năsăudene.

Președintele comitetului fondurilor centrale școlastice și de stipendii din districtul *Năsăudului*, Dr. D. Ciuta a convocat, după cum cetim în »Rev. Bistriței«, adunarea generală a acestor fonduri la ședința ce se va ține în *Năsăud* la 22 Aprilie 1909 la 9 oare a. m. Programul lucrărilor constă din opt puncte:

I. Socotilele fondurilor de pe anul 1908 și raportul comisiunii censurătoare despre cenzurarea lor. II. Cauza întregirii plăților profesorilor de la gimnaziu cu adause personale din visteria statului etc. III. Cestiunea îmbunătățirii salarelor învățătorilor dela școalele fundamentale elementare susținute din fondul școlastic. Rugarea senatului școalei fundamentale din *Borgoprund* pentru revocarea concluzului comitetului în cauza reducerii personalului învățătoresc. IV. Proiect de regulament de organizare pentru convictul ce se va înființa pe lângă gimnaziul superior fundational din *Năsăud*. V. Raportul comisiunii emise de adunarea generală a fondurilor, ținută la 31 Mai 1907 în cauza fondului de stipendii. VI. Cestiunea echilibrării bugetului fondului central școlastic prin reducere de spese, prin parcelări și vinderi, prin sistare de școale (ca cea

din *Borgoprund* și *Monor*) prin reducere de personal didactic (la școala din *Năsăud*) etc. Rugarea învățătorilor dela școala fundatională din *Borgoprund* pentru asemnarea viitoriului lor. VII. Observările fișpanului la concluzul comitetului fondurilor din 22 Oct. 1908 în cauza neprimirii abdicerii prezidentului și aprobarea acelor observări din partea ministrului. VIII. Propunerii independente.

Sunt dar la ordinea zilei niște cestiuni mari și de vitalitate pentru Năsăudeni. De aceea nu înțelegem de ce comitetul tractează cestiunile ca *exclusiv locale*, așa că n-a aflat cuvințios a trimite convocarea nici unei alte foi, în afară de »Revista Bistriței«.

Ori doară existența și necesitatea cutărilor școale și soarta profesorilor de la gimnaziu și de la școalele populare ale fondurilor să fie așa de indiferentă pentru marele public românesc? De când și-au asumat foștii grănițeri năsăudeni obiceiul acesta de a se isola până a risca, să se ineece în sânul lor propriu fără știrea națiunii române, din care fac parte.

Noi credem că tot se vor afla foarte mulți dintre membrii comitetului fondurilor, cari vor fi de altă părere și vor avea față cu întreaga națiune a noastră simțul deplinei răspunderi a faptelor și hotărârilor lor.

Dumnezeu să le dea tăria judecâții și sufletului, de care avea așa de mare lipsă în mintele de față cele mai critice dintre cele, prin cari a trecut și trece de aproape o jumătate de veac cauza română culturală năsăudeană.

Să auzim de bine!

Înmormântarea Doamnei Elena.

Din *Piatra Neamtu* raportorul »Minervei« telefonează următoarele:

Aud prin public șapte murmure, de cari desprind următoarele: Sfârșitul soțului ei a fost simplu și tragic; al ei nu e altfel. Și e adevărat că simplitatea cadruului, în care mulțimea salută pe fosta Domnițoare a României încă odată, e înfiorătoare. Dacă ași fi trecut întâmplător pe lângă o casă joasă, mică cu o aparență atât de modestă ca aceea în care și-a încheiat truda Doamna Elena, ași fi fost îndulșat de fășile negre de pânză prinse de fronsiciul casei, fără nici o cută, fără nici un nod sau o plăcă cu inițiale, așa cum se obicinuește și pe la săraci. Și de ași fi privit chiar prin ferestrele acoperite cu perdele albe, cum au casele nu bogate, n'ași fi putut să îmi dau seama că trăsăturile blânde, deși înghețate, ale feței, pot fi acelea ale unei femei, ale cărei sentimente nobile s'au ridicat până la cele mai înalte sacrificii. Nici măcar coroane multe, sau flori ca la bogăți. Un catafalc jos susține un cosciug deschis, în care se găsește fără suflet o bătrână de condițiune modestă — după podoba în care este îmbrăcată, cu o cruce în mâinile împreunate și reci și o icoană pe piept.

Un preot în col ul odoiei, se roagă încet, temut parcă de liniștea impusă de ultimele voinți ale Domniței. Cei cari vin să verse o lacrimă privindu-o sunt oameni simplii dela țară sau de prin mahalalele orașului. Doamna *Bacalu*, singură, stă neclintită, cu ochii plini de lacrimi și dusă pe gânduri plină de amărăciune.

Sunt tot coroanele de dimineață: a consiliului de ministrii, a prefecturii județului *Neamtu*, a primăriei orașului *Piatra* și a familiei *Bacalu*. După amiază se mai adaugă două: una a corpului didactic din *Roman* și a doua a comunității israelite de aici, care printr'un apel în doliu a cerut să încheidă prăvăliile și »cu inimele cernite să conducă la gară rămășițele tetroste ale nobilului suflet, a căru' generozitate s'a arătat întotdeauna și către israeliți, prin ajutarea cu bani, la înduirea nevoilor obștei. După prânz activitatea orașului e suspendată; toată lumea părăsește ocupațiunile și ese la stradă întru întâmpinarea cortegiului.

Ceeace prin telegramă am numit pelerinagiu, la casa mortuară, nu suferă nici o apropiere de pelerinagiu la care au azistat *Bucureștii*, cu ocazia morții metropolitului *Iosif Gheorghian*. Mulțimea care a arborat negru la case, în semo de doliu sincer, a dovedit aceasta prin numărul mare de persoane, cari au ieșit cu sufletul drept și curat să salute pentru ultima oară pe *Elena Doamna*.

La oara 4 jum d. Primar *Ioaniu* se-sește spre a îndeplini formalitatea sigilărei sicriului. D. *Theodor Rosetti*, slab, palid, ingenunchiază la picioarele catafalcului, se roagă și plânge. La sfârșit Doamna *Elena* e acoperită cu pânza tradițională, și apoi cu un capac de plumb, peste care se așează în urmă capacul de lemn, se leagă totul cu sfoară, și d. *Ioaniu* aplică sigiliul. Doi preoți și un dascăl fac rugăciunea cu glas neauzit aproape. Cortegiul se formează astfel: D. polițai deschide drumul; un cordon de sergenți de oraș, purtătorii steagurilor bisericești *Sf. Ioan*, dricul cu patru cai, după care urmează rudele și amici; d. *Theodor Rosetti*, d. general *Lambrino*, d. prefect *Crivăț*, d. primar *Ioaniu*, d. *Bacalu*, d. *Stan*, d. dr. *Floru*, d. *Lalu*, d. *Cuza*, d. *Rădulescu*, d. *Misir* și o mulțime de vreo câteva sute de oameni.

La gară sicriul este urcat într'un vagon special și lumea se întoarce spre a coborâ steagurile negre dela ușile lor. Un moment solemn s'a strecurat: acela în care glasurile clopotelor bisericești *Sf. Ioan* zidită de marele Voievod Ștefan cel Mare, au sunat întâi când a pornit dricul purtător al rămășițelor Domniței *Elena*. Așa i-a fost voința, și așa s'a petrecut solemnitatea tristă a înmormântării ei: simplă, înflorător de simplă.

Vaslui, 4 Aprilie. Trenul special, cu vagonul, în care a fost depus cosciugul îmbrăcat în doliu, a pornit din gară la ora 9 și 40 min. Trenul era compus dintr'un vagon de marfă, două vagoane cl. I, două vagoane clasa II-a, și un vagon clasa III-a. Pe la toate barierele erau postai oameni cu facle, și în toate găriile, deși noapte, multă lume venise să vadă convoiul înmormântării. Până la *Bacău* trenul a fost condus de un domn inspector al regiunii VI-a, iar de la *Bacău* la *Vaslui*, de d-l *Alex. Ionescu*, inspectorul regiunii a V-a. În tren au luat loc: d-l *Th. Rosetti*, d-na general *Lambrino*, d-l *Bacalu*. Trenul a sosit la *Vaslui* la ora 6 dimineața.

Pe peronul gărei era d-l general *Pressan*, trimis de *M. S. Regele* ca să-l reprezinte la înmormântare. D sa a depus o coroană pe sicriu cu inscripția: »Regele, Domniței *Elena*«. D-l *Eduard Ghica*, prefectul județului a depus și d-sa o coroană din partea județului. Pe peronul gărei se aflau societățile de binefacere din *Vaslui* și o numeroasă delegație de studenți din Iași, în frunte cu d-nii profesori *Xenopol* și *Cuza*.

Cosciugul, fiind coborât din vagon de către membrii familiei, a fost depus pe un car funebru și pornit spre *Golești*, în mijlocul unei enorme afleuțe. Cortegiul pornește spre *Solești*, unde ajunge la oarele 10 și 30 m. În urma carului funebru erau membrii familiei, d-nii general *Pressan*, *Ghica*, prefectul județului, primarul orașului *Motaș*, profesorii *Dr. Russ*, delegatul spitalului *Caritatea* din Iași, d-na *Stratiulescu*, delegata azilului *Elena Doamna* din *București*, și un numeros public compus în mare parte din săteni. La *Solești*, cortegiul a fost întâmpinat de o mulțime imensă de țărani.

Sicriul a fost ridicat de pe carul funebru tot de membrii familiei și transportat în biserică, unde a fost așezat pe un catafalc. Serviciul divin al prohodului a fost oficiat de protoereul județului *Vaslui*. O profundă impresie a făcut asistenței faptul că la un moment dat, d-l *Th. Rosetti* a rugat asistenta să-l lase singur în biserică. D-sa a ținut ca ultima sârutare pe care o dă surorii sale, să fie ferită de privirile mulțimei. După prohod, o delegație de studenți a rugat pe d-nul *Th. Rosetti* și familia să îngăduie d-lui *Xenopol* să rostească câteva cuvinte. Familia a refuzat, ținând să respecte cu strictetă dorința ilustrrei defuncte. La oarele 12 p. m., sicriul a fost scoborât în mormânt.

D-l *Matei Cantacuzino* a împărțit sume de bani sătenilor cari asistau la înmormântare, în urma unei însărcinări date de Domnița, de pe când era în viață. După aceea d-l *Th. Rosetti* mulțumind d-lui general *Pressan*, l'a însărcinat să transmită *M. S. Regelui*, mulțumirile familiei pentru atenția arătată.

Societatea »*Carpații*« a adresat d-lui *Theodor Rosetti* următoarea telegramă de condolență:

Membrii societății »*Carpații*« vă exprimă sentimentele lor de profundă durere pentru stingerea Doamnei *Elena*, senina și desăvârșită intrupare a idealului femeii române și vă asigură că vor păstra cu sfințenie amintirea ei, scumpă tuturor *Românilor*.

Ion Tețu,
și Ioan Rahoianu-Droc

STIRILE ZILEI.

6 Aprilie v.

Maj. Sa Monarhul cătră armată. Foia oficială publică un ordin de zi al Maj. Sale, în care se exprimă recunoștința Prea înaltă pentru executarea esemplară a ordinilor de chemare sub arme de către rezerviști și în genere de către populaținea țării. Maj. Sa exprimă recunoștința Sa deplină comandanților, trupelor și autorităților civile.

Familia fericitului Alexandru de Mocsoneyi a donat Reuniunii române de cânt și muzică din Lugoj suma de 500 cor., care va avea să se administreze ca fond inalienabil cu numele fericitului »A. de Mocsoneyi.«

Plecarea prințului moștenitor german la București. Principele moștenitor al Germaniei a plecat Sămbătă seara din Potsdam spre București.

Governorul al băncii austro-ungare a fost numit de Maj. Sa secretarul de stat în ministerul de finanțe Dr. Alexandru Popovici.

Camera avocațială din Brașov a înscris între membrii săi pe d-l avocat Dr. Ludovic Ciato cu sediul în Brașov. (Str. Sf. Ioan Nr. 7 etagiu.)

Comemorarea lui Mihail Eminescu. Membrii comitetului gălățean pentru comemorarea morții lui M. Eminescu și-au stabilit următorul program: Comemorarea se va face în ziua de 16 Iunie v. În dimineața acelei zile un parastas se va face la catedrală, după care se va ține o cuvântare. Seara va avea loc un festival la Teatrul Papadopol, care se va începe printr-o cuvântare. Se va recita poezia d-lui Vlăduț, dedicată maestrului Eminescu și se va juca apoi o piesă. Subiectul acestei piese va fi luat din »Sărmanul Dionisie« și va cuprinde toate poeziile mai de seamă ale decedatului poet. Cu aceasta ocazie se va tipări la București un volum la care vor colabora toți scriitorii de seamă și în care volum se va publica și piesa.

Sultanul în pericol de moarte. »Münchenor Neueste Nachrichten« află din Constantinopol: Sultanul a voit să se convingă în persoană, dacă se ține în jurul palatului său pază bună. De aceea a făcut Vineri seara o preumblare în apropiere de harem. Eunucul cel mare văzând mișcări suspecte a tras cu o armă de foc și a găurit cu un glonte mantaua Sultanului.

Incendiu provocat de o explozie. Din San-Francisco se anunță că din cauza unei explozii, hotelul Sf. George, care după cutremur a fost construit din lemn, a ars complet. Se crede că 75 persoane au pierit în foc. Până acuma au fost scoase 6 cadavre.

Carbuni de piatră în Ardeal. În comunele Ocolișul-mare, Ocolișul-mic și Runc. (com. Turda-Arieș) făcându-se săpături pe o întindere de 4000 jug. cat. s'a constatat că acest ținut e foarte bogat în cărbune de piatră de cea mai bună calitate, după constatările oficiale de 7012 calorii.

Femeile române lăudate. S'a constatat în timpul din urmă că între femei sunt cu mult mai puține criminale decât între bărbați. I. Minovici, un savant român, care a publicat în revista »Archive d'Anthropologie Criminelle« un tratat mai lung despre criminalitatea la femei, în care face o statistică, arătând în procente la cari populații sunt mai multe femei criminale. În Rusia 87, în Statele-Unite 10, în Spania 11, în Austro-Ungaria 14, în Germania 17, în Franța 20, în Anglia 26 și în România 24 procente din criminaliști sunt femei. După această statistică așadar femeile române sunt cele mai cinste și mai bune. Minovici esplică aceasta prin faptul că Românele sunt cele mai religioase și apoi și din cauza că între femeile române alcoolul nu s'a ostins în așa mare măsură ca și la femeile altor populații și în general criminalitatea stă în legătură strânsă cu consumația de alcool. În Anglia și Franța, unde femeile consumă mai mult alcool, este și criminalitatea în măsură mai mare.

Rectificare. În »Raportul general al comitetului Asociațiunii pentru sprijinirea învățărilor și sodalilor români meseriași« pe anul de gestiune 1908, tipărit în tipografia A. Mureșianu la pag. 13 p. III lit. a. în loc de 21,842 cor. să se citească 22,842 cor. iar la pag. 12 în loc de suma totală 90,923-84 să se citească 90,923-49.

NOU ABONAMENT LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“
 Cu 1 Aprilie st. v. 1909
 se deschide nou abonament pe cuartatul prim al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.
 Prețul abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.
 ADMINISTRAȚIUNEA.

Fondul viduo-orfanal și al preoților deficienți.

Din arhidieceza Blajului.

Înainte de sf. sărbători s'a publicat clerului arhidiecezan gr. cat. de Alba-Iulia și Păgăraș, circularul prin care se relatează despre starea fondului viduo-orfanal și al preoților deficienți. După acele averea fondului viduo-orfanal se urcă la suma de cor. 458-823-37, iar a fondului preoților def. la cor. 149-474-08. Penziunea unei preotese văduve e cor. 174, a unui orfan cor. 87, a unui preot def. cor. 490.

Nu ne putem ascunde bucuria, când vedem creșterea treptată a acestor fonduri, cari durere, sunt departe, foarte departe de a se apropia de suma recerută de trebuință. Cauza e că respectivele fonduri au fost în trecut și sunt azi avizate mai numai la cuatele ce le contribuie biata preoțime dela sate. Pentru ajutorarea sârmanilor preoți, căror li se tot strigă »preoți cu crucea 'n frunte«, nu s'au găsit mecenat, și nu se găsește, nici azi. Nici chiar băncile române, cari au depuneri mari, — una de 61.365-32, nici acelea a căror acțiuni, stau în sumă respectabilă, din acțiunile acestui fond, cum e una, cu acții de 20.000 cor., — nu au aflat de bine a vota, pe sama acestor fonduri, nici în trecut nici în anul curent o lețcaie măcar.

A venit timpul, ca toți să ne interesăm de creșterea acestor fonduri. Pentru aceea eu cred, că acum când s'a regăsit congrua preoțime, ar fi bine dacă s'ar convoca un sinod, în care s'ar decide mărirea taxelor preoțești, dar tot odată s'ar face cu puțință ajutorarea acestor fonduri și din partea laicilor noștri mai cu dare de mână. Spre care scop ar trebui ca viitorul sinod să compună statute noi, în cari s'ar da drept ca, în administrarea acestora, să poată lua parte și preoțimea dela sate, din obolul căreia s'a format, și elementul laic.

Elementul laic, e îndreptățit chiar prin cuatele ce le solvesc bisericile — deși în sume de tot modeste — iar preoțimea dela sate, ca înființatoarea și susținătoarea fondurilor. O cooperare a acestor elemente, pelângă capitalul metrop. ar aduce mecenat, acestor fonduri, le-ar câștiga iubirea și încrederea deplină.

Pe când așa când administrarea e mai mult tainică, și preoțimea nu e în poziție nici a controla, nici a delibera, din scurtele rațiuni, destul de corecte, dar nu destul de luminoase, nici preoțimea, nici elementul laic, nu-și poate face completă idee despre starea lor. Așa d. e. la fondul viduo orf. între eroagațiuni (cheltueli) la pos. 4, aflăm 30.225 cor. Cine poate ști de aci, ce sunt acele tranzitorie?

Declar hotărât, că am toată încrederea în bunăvoința, silința ordinariatului, cred că toate le face cu deplină corectitudine, dar, cui e mai folositoare lumina, ca omului drept?

Biserică română în Ierusalim.

(Convorbire cu d-l Burada.)

În anul trecut, pe vasul »Dacia«, în drum spre Alexandria, am eșit — scrieu corespondent al »Viitorului« din București — pe bord când se revărsau zorile, să caut un Român. Pe cine credeți că am întâlnit? Un om mărunț, solid, care se plimba pe punte rezemându-se de o umbrelă. Știți cine era? D-l Tedor Burada, orientalist bine cunoscut în toată lumea. D-sa își făcea, ghicisem, cura regulată în Orient, de astădată spre a cerceta un document vechi, aflat în nu știu ce biserică din Asia mică și scris în limba românească. D-l Burada ne-a povestit multe lucruri foarte serioase. Ne-a pomenit numai ca fapt mai înveselitor concertul pe care l'a dat la Ierusalim într-o imensă sală a ho-

telului în care era găzduit, și la care au asistat Români și personal de origină românească. N'a cântat decât doine și melodii românești și a stărnit plânsete printre cei cari departe de țara lor au auzit cântece, în cari a fost legănată copilăria lor. Apoi ne-a vorbit îndelung de necesitatea creării unui consulat românesc la Ierusalim, căci afacerile noastre sunt gurate de un consul grec, Alexandropulos, căruia timpul nu-i dă voie să se ocupe mai de aproape de afacerile românești. Și în sfârșit d-sa ne-a mai vorbit de viitoarea biserică românească pe care nădăjduște s'o ridice în orașul sfânt.

A trecut un an dela întâlnirea aceasta. D-l Burada, neobosit cercetător orientalist, s'a mai dus din nou prin Asia și se pregătește după câte știm să viziteze iarăși locurile sfinte. În decursul anului trecut dela întâlnirea aceasta pe bordul »Daciei« am mai auzit vorbindu-se de biserică română din Ierusalim și se înțelege interesul pe care ori cine îl poartă la inițiativa acesteia, care ne-a făcut să cercetăm destinația deaproape. Avem biserică română la Paris, la Baden-Baden, la Sofia, vom avea la Constantinopol și la Viena, dar în locurile sfinte, unde avem călugări mulți și preoți și arhieriei numeroși, cari se duc să facă rugăciuni în aceste locuri sau se stabilesc definitiv acolo și unde mai avem și o sumă de Români religioși, oameni cari prin mediul înconjurător simt nevoia unei biserică a lor, n'avem lăcaș în care rugăciunile să se citească în limba noastră. Și au trecut atâția Sfânti Părinți, cari își dăduseră seama de nevoia aceasta, dar n'a luat nimeni inițiativa ridicării unui altar înaintea căruia să officieze în românește. D-l Burada făcuse în 1906 un demers pe lângă fostul ministru de culte d-l M. Vlădescu, care însă nu i-a dat ascultare.

S'a format atunci un comitet, care și-a ales ca președinte pe d-l Burada și care a cerut sf. Sinod să permită strângerea de bani cu condiția de pantahuză. Sf. Sinod a dat aprobarea și aflăm, că până astăzi s'au adunat vreo 20.000 lei. În răstimp d-l Burada s'a mai dus pe la Constantinopol spre a lua măsurile cerute de legiile otomane în vederea cumpărării unui loc și știm că în viitoarea sa călătorie, acest loc se va cumpăra. Rămâne ridicarea bisericăi, pentru care au făgăduit sprijin I. I. P. P. L. L. Mitropoliji Ungro-Vlahiei și Moldovei, precum și clerul românesc întreg. Guvernul va da binevoitorul său sprijin — se înțelege — de asemenea, așa că în curând Români cari se vor duce în excursie la locurile sfinte vor auzi rugile în limba românească și vor găsi înaintea de toate la Ierusalim ua centru românesc. De această sfântă operă s'a mai ocupat de aproape arhierul »Nijon Sinaetui«, care și-a sfârșit zilele în ținutul Asiei mici.

Convocare.

În înțelesul §-lui 7 alinea a) a statutelor, convocăm pe membrii activi, sprijinitori, fondatori și onorari ai »Reuniunii române de gimnastică și de cântări din Brașov« la adunarea generală ordinată, care se va ține Luni în 13/26 Aprilie a. e. la orele 6 p. m. în sala cea mare a edificiului gimnaziului gr. or. român din Brașov.

Brașov, 4 Aprilie v. 1909.

Comitetul.

Varietăți.

Pe lângă mijloacele de sterilizare a laptelui, cari se cunosc până acum, — și între cari fierberea e cel mai obicinuit — știința caută și propune altele, tot mai superioare.

Cele folosite azi — și între ele fierberea indeosebi — iau laptelui unele din proprietățile lui însemnate.

Noul mijloc, pe care câțiva medici francezi l'au încercat constă în supunerea laptelui la acțiunea razelor ultra-violete, produse de lampa cu mercur. Ei a dat rezultate multumitoare.

Laptele obținut din o astfel de sterilizare se pretinde că nu pierde nimic din proprietățile sale, dar pierde toți microbii.

Rezultatele acestei destul de însemnate descoperiri depind însă de felul cum ea se va folosi în practică.

Un lucrător mecanic englez a inventat un aparat numit »sexofon«, care e o adevărată minune. Cu el se poate arăta sexul oricărei ființe și chiar sexul embrionului din ou. Aparatul este format dintr'un pendul de fir de aramă și de o bucată de oțel magnetizată, de care atârâă o bucată rotundă de măduvă de soc.

Inventatorul a constatat că dacă ține acest aparat într-o pozițiune determinată deasupra unei ființe, pe care o punem la încercare, bucata de măduvă de soc face o mișcare de învârtire atunci când e vorba de o ființă bărbătească și mișcare onduloantă când e vorba de o ființă femeiască.

Aceleași experiențe au fost apoi făcute și de oameni de știință și rezultatele au fost aceleași și întotdeauna precise.

S'au făcut experiențe, pe rând, cu ființe de sexuri deosebite, cu iepuri, câni, ouă — și întotdeauna cu un succes desăvârșit.

Nu se pot prevedea aplicațiile practice ale acestei rare descoperiri, asupra căreia știința și poate cea dintâi, fizica, trebuie să-și dea avizul.

M.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 19 Aprilie. Eri s'a ținut aici un consiliu de miniștrii ungar. S'a conformat din nou hotărârea ce a fost luat'o conziliul mai înainte în destinația băncei. În urma aceasta dovedindu-se că negocierile cu guvernul din Viena au rămas fără de nici un rezultat, cabinetul întreg își va da demisiunea. Wekerle, Kossuth, Zichy și Rauch au sosit aici.

București, 19 Aprilie. Aseară a sosit aici principele Carol Anton de Hohenzollern, fratele mai mic al principelui Ferdinand al României, fiind primit cu mari onoruri de autoritățile civile și militare.

Constanța, 19 Aprilie. Aici au sosit din Constantinopol numeroși refugiați politici, între cari și prințul Said-Halim-Pașa. Prințul a declarat, că situațiunea la Constantinopol e cu mult mai gravă de cum s'ar crede. Armata a rămas fără ofițeri.

Constantinopol, 19 Aprilie. Un suplimment al »Monitorului Oficial« publică o depeșe-circulară cătră vilaetele Salonic, Monastir, Uskub, Adrianopol și Ianina, prin care se desmint toate știrile alarmante. Toată lumea și însuși Sultanul au jurat de a păzi constituția și de a-o apăra cu viața. Constituția nu a fost nici nu va fi violată.

Sofia, 19 Aprilie. Agitațiunea prin popor și mai ales printre ofițeri în favosrea unei intervențiuni a Bulgariei în Turcia, continuă a crește. Ziărul »Vecerna Posta« cere ca Europa să confieze Bulgariei mandatul de a restabili ordinea în Turcia.

Constantinopol, 19 Aprilie. După ultimele știri ofițerii junii turci din districtele aparținând corpurilor din Salonic și Adrianopol fiind stăpâni pe situațiune supraveghiază serviciul telegrafic și mențin ordinea, care nu a fost turburată nicăiri. La Trapezunt s'ar fi aflând 4000 de oameni, la Erzinghian 15.000 de oameni gata să meargă asupra Constantinopolului. Cercurile deputaților așteaptă în fiecare moment căderea cabinetului, a cărui poziție e de nesuștinut în actuala situațiune.

Bibliografie.

»Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisic. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor responsabil: Victor Bradu

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de ie facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 2887—1909.

Concurs.

La postul din nou sistemizat de **Inginer arhitect oraşenesc** escriu pe lângă condiţiunile de mai jos concurs şi provoc pe toţi aceia, cari doresc a obţine acest post, ca pe lângă documentarea cualificaţiunii recerute a-şi înainta petiţiunile instruite conform recerînţelor subscrisului vicecomite cel mult **până în 5 Maiu st. n. a. c.**, deoarece acele petiţiuni ce vor sosi mai târziu nu vor mai fi luate în consideraţiune.

La petiţiuni trebuesc anexate următoarele documente:

- Act de cualificaţiunea ce posedă.
- Act de botez, şi
- Act de moralitate, mai departe concurenţii au de a documenta că posed perfect limba germână în scris şi verbal şi că în bransa arhitecturiei au lucrat cel puţin 2 ani.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:
 2300 coroane salar fundamental,
 600 coroane bani de quartir, şi
 quinquenii de 200 cor.

Atrag atenţiunea concurenţilor la acea împrejurare, că arhitectului ales în sensul §-lui 111 din statutul de organizaţiune oraşenesc nu îi este permis a face praxă privată.

Postul de ingineriu-arhitect oraşenesc se întregeste pe viaţă
 Brassó, în 31 Martie 1909.

Jekelius m. p., vicecomite.

(588,2-2.)

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 2887—909.

Concurs.

La postul de **inginer oraşenesc** devenit vacant la oraşul Brassó escriu pe lângă condiţiunile de mai jos concurs şi provoc pe toţi aceia, cari doresc a obţine acest post, ca pe lângă documentarea cualificaţiunii recerute a-şi înainta petiţiunile instruite conform recerînţelor subscrisului vicecomite cel mult **până în 5 Maiu a. c. st. n.**, deoarece acele petiţiuni ce vor sosi mai târziu nu vor fi luate în consideraţiune.

La petiţiuni trebuesc anexate următoarele documente:

- Act de cualificaţiune.
- Act de botez şi
- Act de moralitate, mai departe concurenţii au de a documenta, că posed perfect limba germână în scris şi verbal, şi că au cel puţin 2 ani de praxă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:
 2800 coroane salariu,
 600 cor. bani de quartir şi
 200 c. r. quinquenii.

Postul acesta să întregeste pe viaţă, şi celui ales nu îi se permite a face praxă privată.

Brassó, în 31 Martie 1909.

(588,2-2.)

Jekelius m. p., vicecomite.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

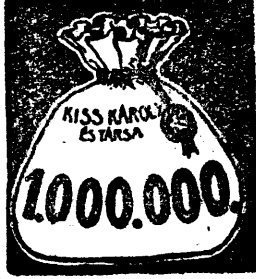
Prăvălie

care se poate folosi şi ca **Magazin** în ulicioara farculitei (Gabelgässchen) **Nr. 3** este de **închiriat** dela Sân-Mihaiu. Informaşi se pot lua dela **JEKELIUS & STOTZ**, magaziu de sticlărie (587,2-2.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunare.

COLOSAL este norocul la KISS!

Cu stăruinţă, activitate, invenţii, economie, aduni bani în timp îndelungat, dar a te îmbogăţi curând, pe neaşteptate, este posibil numai cu noroc la câştiguri mari. De aceea cumpără cei mai mulţi oameni losuri. căci cu aceasta **au speranţă** a se îmbogăţi iute.

Cu deosebire sunt losurile loteriei de clase r. u. căutate, căci din 110,000 mii de losuri care se pune în vânzare 55,000 losuri câştigă, prin urmare tot al **doilea los câştigă** necondiţionat. **Şansele de câştig sunt unice în felul lor**, nu există plan de loterie mai solid şi favorabil.

Atât emisiunea cât şi tragerea losurilor urmează sub controla stăpânirii r. u. şi din cauza aceasta publicul **are toată confienţa** în losurile de clasă

Norocul este necalculabil. Dela întâmplare atărnă norocul multor oameni. In viaţa ori cui sunt momente, în care se poare noroci, de aceea să-şi cerce norocul cu numărul care s'afă lângă **numele** propriu sau la numele unei persoane iubite, care posibil la tragerea viitoare va eşi cu câştig mai mare.

Lista

câştigurilor celor mai mari din 55 000 losuri ale loteriei XXIV de clasă reg. ung. ce se vor trage în 6 luni din totalul de losuri 110 000 sunt:

Câştigul cel mai mare este **1,000.000 Cor.** (UN MILION COROANE.)

		Coroane
1	Premiu	600000
1	Câştig	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
2	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	50000
1	"	40000
5	"	30000
3	"	25000
8	"	20000
8	"	15000
36	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
437	"	2000
803	"	1000
1528	"	500
140	"	300
34450	"	200
4850	"	170
4850	"	130
100	"	100
4350	"	80
3350	"	40
55000	câştiguri şi premii	Coroane 14,459 000

Cercaţi-vă norocul la noi, pentru că MARE e norocul lui KISS! Karl Kiss & Co.

Bancă, societate pe acţii. Colectorii principali a loteriei de clase priv. r. u. Birou central: **Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.** FILIALE: Rakoczi ut 55.

CUM TE CHIAMĂ?

Numerii aceştia se capătă numai la noi!

Adele 39063	Costi 54722	Ferdin.105981	Izitor 54442	Manuil108376	Roland 2-355
Alof 73314	Clemen91937	Fran. asc 9813	Isa 107621	Marcel 4214	Rozalia 45183
Adrian102182	Clarisa 29152	Floare 107248	Jacob 18608	Margita78302	Roziţa 68318
Adrian105992	Cezar 84-12	Florian 91096	Jauca 78340	Maria 102104	Rudolf 22189
Agnes 80696	Cecila 67607	Floriţa 10410	Janeu 86312	Mariora 3-900	Solomon 37459
August 8895	Carola 7490	Fodor 108076	Jenea 33836	Marou 8274	Sofia 39413
Arcadiu91352	Camila 4203	Francoise37463	Justina 96095	Mariuţa 4204	Sandru 93657
Alexiu 89767	Barbora50569	Frida 89485	Jonas 95342	Martin 108108	S nuel 3200
Alois 13048	Brâmba 20564	Fridric 96057	Jonitâ 654	Matei 22211	Sarolta 56364
Albert 4-623	Daniela 108043	Filip 108005	Josif 4955	Malvin 60115	Sebastiu107173
Aifens 14709	David 93659	Gabor 78277	Judita 39406	Matilda 14769	Simion 91929
Afred 94900	Dumitu91304	Gabriel 13026	Jula 27191	Micava34283	Stefania95339
Alice 108-59	Demian96086	Gaspar 12701	Julian 108113	Metinda 479	Stanisl 102102
Amalia 90432	Dăian 41626	Georgiu 26192	Kalman 32994	Mihuş 88059	Sirena 96063
Ambros 78300	Desidei 73398	Giţa 39052	Kami 7481	Miti 102195	Sidonia 16881
Andor 5204	Domn 8212	Grigori 5-9	Karolin 24751	Mihail 8357	Sandea 8297
Andrei 39759	Dora 102535	Geza 8365	Karol 90802	Muclea 95345	Tamas 78469
Ana 6465	Dorota 93660	Gida 91967	Kazmer 39591	Mica 98671	Toma 3361
Antoniu 5206	Dimitru90435	Gizela 95001	Katali 91347	Milan 73215	Teofil 105993
Antoni 23142	Dinu 10957	Ganea 26337	Klemen 73221	Maurici 8528	Todor 56806
Aurora103911	Eberard 22152	Gastav 29551	Klara 27188	Mica 37473	Terezia 91938
Armin 106123	Edita 12716	Gerasin88166	Klotil 2348	Nador 57507	Terca 33808
Arnold 488	Eman 8136	Gudo 21388	Konrad106155	Natafi 102215	Tamer 82627
Aron 102548	Eduard 12713	George 91504	Kornel 17005	Nerva 3355	Tiberiu100973
Arpad 96051	Elena 94989	Gavril 8193	Kornel106027	Neli 23141	Titus 7497
Artur 1-498	Elemér 8156	Geadaie 4225	Kristof 96084	Nestor 37360	Trtean 4963
Atila 13269	Elena 8397	Gerguta26703	Kristin 22175	Neti 96069	Tobias 29426
Agusta 90678	Eliade 61990	Hedy g 98054	Ladovic 93795	Nna 98649	Todor 6-3
Aurel 8287	Ela 102218	Hilena 829-	Ladislau64603	Olga 95016	Urie 22415
Aurelia 73401	Evira 4957	Henric 525	Lazar 71107	Olivera 102-05	Urban 1-6048
Băles 8134	Eva 90528	Herman79-26	Leard 4955	Orban 684	Valentin91525
Bănt 27361	Eman. 106971	Heorn 10599	Lenca 18601	Oflia 82105	Valeria 16512
Bandi 78293	Emil 90766	Horia 4409	Leo 96075	Ori a 63453	Vence 102297
Bălas 13619	Enia 54432	Horat 86707	Laura 63227	O o 94220	Ventel 13603
Beatrice 96845	Ema 9805	Ibida 108040	Leontin 2335	Onoriu 26578	Verona 91324
Bela 197161	Ecaterin13165	Ilda 75004	Leonora7316	Paul 91345	Veronic 67315
Bengia 50566	Ema 99657	Ignatie 91319	Lidia 3357	Paula 58138	Victor 95007
Ben a. 38898	Ernesti 8335	Ican 78427	Lina 486	Petru 9075	Victor.108396
Bercat 63513	Eman 19121	Die 8295	Livia 37456	Platona 37469	Vilma 8700
Berta 51194	Evin 106054	Sim 102290	Lorant108079	Petrician102-44	Vilhelmu67650
Bertan 28000	Elisavet 63455	Ueana 8301	Leopold 83-7	Pantelie17004	Vince 44712
Bertold 8323	Etel 48157	Irinie 64619	Laurentz2272	Rachel 3375	Walter 513
Bianca 9802	Eugenia79301	Lina 57570	Lucia 89985	Rafael 10762-	Wlad 107152
Budore191537	Eva 8243	Irma 41586	Ludia 108393	Regina 37340	Zăitan 64581
Băltăţ 4203	Fabian 80076	Ioa 39596	L. caei 106131	Renea 90709	Zeno 46789
Beşel 13195	Fam 90729	Iogovan8184	Ludvig 1700-	Roz 4213	Zosim 102491
Cristian78452	Felicia 107151	Ivor 78251	Liaza 66924	Robert 119440	Zora 63807
Cornel107638	Félix 6472	Izabela 39054	Magda 90795	Robert 39416	Zma 23103

Ne rugăm a comanda de cu vreme ca numerii cei voşti să nu fie văzdaţi.

Preţurile

losurilor clasei I.:
 a 8-a parte C. 1-50
 a 4-a parte „ 3-
 a jumătate „ 6-
 întreg „ 12-

Tragerea:

în 19 și 21 Maiu.

Tăiaţi acest cupon şi trimiteţi-l nouă:

ȚEDULA DE COMANDĂ.

Cassa de bancă KARL KISS & Co., A. Ges.
 Budapesta IV. Kossuth Lajos-u. 13.

Ne rugăm a ne trimite _____ los clasă I a
 XXIII loterie, și a planului oficioz.

Preţul de K _____ } triunt în mare: poştale.
 } ori mandat poştal.
 } laşi-l cu rambursă.

Nume _____
 Adresa exactă: _____
 Localnţa, Str. şi Nr. casei _____
 Poşta ultimă (comit.) _____